

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ- ਪੱਤਰ

ਸੈਕੰਡਰੀ ਕੋਰਸ

Tutor Marked Assignment

Secondary Course

2021-22

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਤ ਵਿਦਿਆਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ
NATIONAL INSTITUTE OF OPEN SCHOOLING
A-24-25, Institutional Area, Sector-62, Noida-201309 (U.P)

Website: www.nios.ac.in

Toll free no. 1800 180 9393

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ

ਮਹੱਤਵ-ਪੂਰਣ ਨਿਰਦੇਸ਼

ਪਿਆਰੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਓ-

ਹੁਣ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਤ ਵਿਦਿਆਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹੋਵੋਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਫਲ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਤ ਵਿਦਿਆਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਨੇ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ (ਅ. ਅ. ਮ. ਪ) ਹੈ

ਇਹ (ਅ. ਅ. ਮ. ਪ) ਤੁਹਾਡੀ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ:-

- ਲਗਾਤਾਰ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਆਦਤ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰੋਗੇ ਜੋ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਬਣਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਸਕੋਗੇ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕੋਗੇ।
- ਤੁਸੀਂ ਜਮਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ (ਅ. ਅ. ਮ. ਪ) ਉਪਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪਯੁਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੋਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸਹੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।
- ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਜਾਂਚ ਸਕੋਗੇ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਖੇਤਰ ਪਹਿਚਾਣ ਸਕੋਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਮਾਇਕ ਯਤਨ ਕਰੋਗੇ।
- ਤੁਸੀਂ ਏ. ਆਈ. ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸਬੰਧੀ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੇ।

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਦੀ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਕਿੱਥੇ ਤਿਆਰ ਕਰੀਏ?

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਦੀ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤਰਫ਼ ਲਾਇਨਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ਤਿਆਰ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ (ਏ. ਆਈ.) ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਕੋਲ ਜਮਾਂ ਕਰਾਓ।

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਦਾ ਸਵਰੂਪ-

ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋਗੇ ਕਿ (ਅ.ਅ.ਮ.ਪ) 20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1, 2 ਅਤੇ 3 ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋ ਭਾਗ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਦਾ ਹੀ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ $2+2+2 = 6$ ਅੰਕ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1, 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਕੁੱਲ 6 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5 ਦੀਰਘ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਕੁੱਲ ਅੱਠ ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। ($4+4=8$) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਰਿਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜੇ 6 ਅੰਕ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਰ ਇੱਕ ਪਰਿਯੋਜਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ?

ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ (ਏ.ਆਈ.) ਪਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ (ਅ.ਅ.ਮ.ਪ) ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਦੋਵੇਂ ਦਾਖਲਾ ਬਲਾਕ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ ਨੰ: 1: ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ-

ਸਰਵਜਨਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਏਆਈ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ	ਵਿਸ਼ਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ
ਅਪ੍ਰੈਲ / ਮਈ	31 ਜਨਵਰੀ	15 ਫਰਵਰੀ
ਅਕਤੂਬਰ/ਨਵੰਬਰ	31 ਜੁਲਾਈ	15 ਅਗਸਤ

ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅੰਤਿਮ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਸਰਵਜਨਕ ਛੁੱਟੀ/ਸ਼ਨੀਵਾਰ/ਐਤਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਅਗਲਾ ਕੰਮ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਅੰਤਿਮ ਤਰੀਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਸਟਰੀਮ-1 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੰਤ-ਸਟਰੀਮ-1 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਲਈ (ਅ.ਅ.ਮ. ਪ) ਜਮਾਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸਰਵਜਨਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਮਾਂ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕੰਡਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਦਾ ਭਾਰ ਸਰਵਜਨਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੁਲ ਭਾਗ ਦਾ 20% ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਕ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਜਮਾਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਧਿਆਪਕ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਲੈਣਾ ਨਾ ਭੁੱਲੋ। ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਣਾਂ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕਾਂ ਤੇ ਆਪਣਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਸਬੰਧਿਤ ਖੇਤਰੀ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ

ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੰਮ ਉੱਥੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਤ ਵਿਦਿਆਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਭੇਜੇਗਾ।

ਹਰੇਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰਾਂ/ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸੈੱਟ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪੁਸਤਿਕਾ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੋ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ www.nios.ac.in ਤੇ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਅਪਣੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰੋ।

- ਤੁਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਅਧਿਐਨ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੜ੍ਹੋ।
- ਸੰਪਰਕ ਜਮਾਤਾਂ ਸਮੇਂ ਅਧਿਆਪਕ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ੰਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰੋ।
- ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਹੋਰ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਦਿਓ।

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਭਿੰਨ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਸਫਲ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਬਣਨ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਬਿਹਤਰ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੰਕਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਿੱਚ ਸੰਕੋਚ ਨਾ ਕਰੋ।

ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੁਹਾਡੇ ਦਰ ਤੇ -

ਐਨ.ਆਈ.ਓ.ਐਸ. ਤੁਹਾਡੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਲਈ ਕਈ ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- ਦੀਕਸ਼ਾ: ਦੀਕਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਡਿਜੀਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਭਰਪੂਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸਾਮਗਰੀਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਨ ਆਈ ਓ ਐਸ ਦੀਕਸ਼ਾ ਪੋਰਟਲ ਉਪਰ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਸਾਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਐਨ ਆਈ ਓ ਐਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਾਠਕ੍ਰਮਾਂ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸਵੈ ਅਧਿਐਨ ਸਾਮੱਗਰੀ ਇਸ ਡਿਜੀਟਲ ਪੋਰਟਲ 'ਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਐਨ ਆਈ ਓ ਐਸ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸਵੈ ਅਧਿਐਨ ਸਾਮੱਗਰੀ <https://diskha.gov.in/nios/explore> 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

- ਪੀਐਮ ਈ- ਵਿਦਿਆ: ਈ-ਵਿਦਿਆ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰ 24/7 ਆਪਣੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮਾਂ ਉਪਰ ਆਧਾਰਤ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਵੇਖ ਅਤੇ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਈ-ਵਿਦਿਆ ਉਪਰ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਜੀਵ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਐਨ ਆਈ ਓ ਐਸ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਚੈਨਲ 10 ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਲਈ ਚੈਨਲ 12 ਉਪਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲ ਦੁਆਰਾ ਤੁਸੀਂ ਕਿਤੇ ਵੀ, ਖਾਸਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਐਨ ਆਈ ਓ ਐਸ ਦੇ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਉਪਰ ਵੀ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।

- ਸਵਾਇਮ (Swayam –Study webs of Active-Learning for Young Aspiring Minds) ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਨਵ ਸੰਸਾਧਨ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਰੰਭ ਇੱਕ ਮੁਕਸ (MOOCS- Massive Open Online Course) ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਐਨ ਆਈ ਓ ਐਸ. ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ

ਸੈਕੰਡਰੀ ਦੋਨਾਂ ਹੀ ਸਤਰਾਂ ਪਰ ਮੂਕਸ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੂਕਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਚਾਰ ਪਹੁੰਚਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚਤੁਰਭੁਜ ਪਹੁੰਚ ਹੈ-ਪੀਡੀਐਫ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ, ਵੀਡੀਓ, ਸਵੈ-ਮੁਲਅੰਕਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਹੇਤੂ ਫੋਰਮ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ www.swayam.gov.in ਉਪਰ ਜਾ ਕੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫੀਸ ਦੇ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

♦ ਸਵੈਪ੍ਰਭਾ- ਸਵੈਪ੍ਰਭਾ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜਾ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਇਸ ਪਰ 24/7 ਆਪਣੇ ਮਾਧਿਮਿਕ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸਤਰ ਮਾਧਿਮਿਕ ਸਤਰ ਹੇਤੂ-ਸ਼ਾਰਧਾ ਚੈਨਲ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇਹ ਕਾਰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫੀਸ ਦੇ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ -ਏਅਰਟੈਲ (437,438), ਵੀਡੀਓਕਾਮ (475,476), ਟਾਟਾ ਸਕਾਈ (756), ਡਿਸ਼ ਟੀ.ਵੀ. (946,947) ਸਨ ਡਾਇਰੈਕ (791,792), ਡੀ.ਡੀ. ਡਿਸ਼ (1124,125) ਅਤੇ ਜੀਓ-ਐਪ ਹੈ।

♦ **ਮੁਕਤ ਵਿਦਿਆ ਬਾਣੀ** -ਤੁਸੀਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਵੀ “ਮੁਕਤ ਵਿਦਿਆ ਬਾਣੀ” ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸੰਪਰਕ ਜਮਾਤਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਸੰਪਰਕ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। “ਮੁਕਤ ਵਿਦਿਆ ਬਾਣੀ” ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਸਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਸੰਕਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਟੌਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 1800 180 2543 ਪਰ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਯਤਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਣ। ਤੁਸੀਂ 0120-4626949 ਤੇ ਵੀ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਤ ਵਿਦਿਆਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਪਰ ਸੰਪਰਕ ਕਲਾਸਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੁਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਰੀਕਾਰਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਰੀਕਾਰਡ ਕਾਰਜ ਵੀ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਤ ਵਿਦਿਆਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਪਰ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮਾਧਿਅਮ	ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਸਮਾਂ	ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਮੁਕਤ-ਵਿਦਿਆ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਸਾਰਣ www.nios.ac.in	ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਐਤਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ 12.00 -ਸ਼ਾਮ 3.45 ਵਜੇ ਤੱਕ (ਸਜੀਵ ਪ੍ਰਸਾਰਣ) ਸ਼ਾਮ 3.45 ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ 11.00 ਵਜੇ ਤੱਕ (ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ) ਟਿਪਣੀ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵਿਵਰਨ ਨੂੰ ਦੇਖੋ (ਵੈਬ ਸਾਈਟ ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ)	ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪਤੇ ਪਰ ਲਿਖੋ muktavidyavani@nios.ac.in ਟੌਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 18001802543 ਟੈਲੀਫੋਨ-0120-46269-49

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਟੌਨ ਫਰੀ ਨੰ: 1800 180 9393 ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ਾ ਨਿਪੁੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਡੀ ਵੈਬਸਾਈਟ www.nios.ac.in ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਸੁਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਸਹਿਤ

ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਤ ਵਿਦਿਆਲਾ,
ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ।

Tutor Marked Assignments

Important Instructions

Dear Learner,

By now you must have started studying your **Secondary Course** of the National Institute of OpenSchooling (NIOS). As you already know, planned and continuous study is necessary for successful completion of a course. We have developed several means and strategies to help you to learn and be a successful learner. Tutor Marked Assignments (TMA) is one such means.

TMA's will help you to:

- develop regular study habit which is necessary to become a self learner;
- know the subject matter better;
- get practice in writing responses to questions thereby having a kind of rehearsal in the preparation for the final examination;
- receive feedback and confirmation about the correctness of the response provided by you;
- check your progress in studying the subject you had opted for, so that you can find out subject areas where you have difficulties and need to put in more effort to learn well; and
- maintain contact with the subject teachers at your Accredited Institution (AI) and take appropriate guidance in your studies.
-

How to Prepare Answer Script for TMA's?

In this booklet you will find one assignment in each subject. You are required to complete the assignment in your own handwriting in the chosen subjects only. Use one sided lined paper to prepare answer script for TMA's and submit them to your teacher at your Study Centre (AI).

The Format of TMA

You will notice that TMA is for 20 marks. Questions 1, 2 and 3, comprise of short answer questions. Each question has two choices of which you have to attempt only **one** i.e. $2+2+2=6$ marks. Questions 1, 2 and 3 will thus cover 6 marks.

Question number 4 and 5 are long answer questions of 4 marks each. You have to answer only **one** question out of the **two** given. Thus, questions 4 and 5 are for 8 marks ($4+4=8$).

Question no. 6 gives you two projects of which you have to attempt only **one**. This question will be for 6 marks. The guidelines for each project work are given along with the topic set.

The submission of TMAs

The schedule for submission of the Secondary Course TMAs at AIs for both admission block are given below:

Table No. 1:

Public Examination	By Learners to study centres	Feedback by the Subject Teacher to the Learner
April/May October/November	31st January 31st July	15th February 15th August

If last date so specified happens to be a public holiday/Saturday/Sunday, the next working day will automatically be treated as last date for the purpose.

Please follow this submission schedule strictly to take benefit of TMAs. **TMA is applicable for admission through stream-I of online. These should be submitted before appearing in the Public Examination of the particular subject.** The Tutor Marked Assignment at Secondary will carry 20% weightage of theory part in the external examination. These marks will be shown separately in the marks sheet alongwith the external examination paper.

You have to submit TMA to the subject teacher at your Study Centre (AI) at given date. Do not forget to take a receipt of submission of your TMA from your teacher. A sample of the assignment submission receipt is given at the end of this booklet.

In case, the Study Centre is not functioning or closed due to administrative reasons, you may submit the TMA as per the schedule given above, at the Regional Centre of your area which will take necessary action for evaluation and sending awards to the NIOS Head Quarters for inclusion in the final result. For every academic year a new set of TMA booklets will be available at the Study Centres/concerned Regional Centres. In case you are not able to get the TMA booklet, you may download the same from the official website of NIOS i.e. www.nios.ac.in.

Go through the corrected assignments carefully and use them to improve your performance by:

- re-reading the lessons in the study materials provided to you in each subject.

- attending PCP classes to clarify doubts from the teacher or solve problems that you face during studies;

and

- devoting more time for studies.

Looking into the benefits of TMA, it will be possible for you to make best use of it in order to become a successful learner.

If you have any doubt or suggestions, please do not hesitate to write to us.

Learning at your doorstep

NIOS is providing various platforms to help you in learning. There are:-

- **SWAYAM** : SWAYAM (Study Webs of Active-Learning for Young Aspiring Minds) is one of it. It is a MOOCs platform (Massive Open Online Courses) launched by Ministry of HRD, Govt. of India. At present NIOS offers MOOCs courses at Secondary and Senior Secondary Level both. The MOOCs have been developed using the four quadrant approach – text in PDF, a teaching video, self assessment exercises; and discussion forum. You can enroll yourself on SWAYAM at www.swayam.gov.in without any fee.

- **Swayamprabha** : Swayamprabha is another medium of learning. It provides Video Programms 24x7 at Secondary and Sr. Secondary. Live video Personal Contact Programmes are also available on Swayamprabha in different subjects. NIOS started this innovative idea of imparting live programmes every day on Swayam Prabha – Panini (Secondary) and Sharda (Senior Secondary) channels. Through this initiative, you can learn anywhere especially in far flung areas who do not have access to internet.

The programmes are available free of cost with different service providers such as Airtel (437,438), Videocon (475,476), Tata Sky (756), Dish TV (946,947), Sun Direct (791,792), DD Dish (124,125) & Jio App.

- **Mukta Vidya Vani** : Mukta Vidya Vani Appreciating your need for more support NIOS also brings the magic of technology to your door step!! "**Mukta Vidya Vani**" our web based live PCPs supplement and complement the Self Learning Materials. It gives you an opportunity to interact with the experts of your subjects. You can clear your queries and doubts by calling on our TOLL Free Number 1800 180 2543. You can also call on 0120- 4626949. The time schedule of the live programmes is given below for reference. If due to any reason you miss the live PCPs you can hear the recorded versions in repeat cycle or at Audio on Demand. The video programmes of NIOS are also available at You tube.

Broadcasting Medium	Broadcasting Time	Contact us
Mukta Vidya Vani www.nios.ac.in	Monday to Sunday 12.00 noon - 5.00 pm (live programme) 05.00 am - 11.00 pm (Repeat programme) Note: Follow the monthly schedule (available in website)	Write to us: muktavidyavani@nios.ac.in Toll Free: 18001802543 Landline: 0120-4626949

If you have any enquiry you can call on our tollfree number 18001809393.

You can also contact to concerned faculty by visiting www.nios.ac.in

We wish you all the best.

Academic Officers

National Institute of Open Schooling

ਗਣਿਤ

Mathematics

(211)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ - ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਦੇ ਉਪਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਂ, ਵਿਸ਼ਾ ਆਦਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment number, AI name and subject on the top of the first page of the answer sheet.

1 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।

2

Answer any one of the following questions.

(ੳ) ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਲੇਹ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਸਿਫਰ ਤੋਂ 9°C ਘੱਟ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਸਿਫਰ ਤੋਂ 1°C ਵੱਧ ਸੀ। ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਮਾਊਂਟ ਆਬੂ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ $\sqrt{2}^{\circ}\text{C}$ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਖਿਆ ਰੇਖਾ ਪਰ ਨਿਰੂਪਤ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ - 1 ਦੇਖੋ)

The temperature in Leh was 9°C below zero while in Amritsar it was 1°C above zero. At the same time the temperature in Mount Abu was $\sqrt{2}^{\circ}\text{C}$. Represent the temperature of these places on number line.

(See Lesson-1)

(ਅ) ਇੱਕ ਆਇਤਕਾਰ ਕਾਗਜ਼ ਸ਼ੀਟ $44 \text{ ਸੈ. ਮੀ.} \times 18 \text{ ਸੈ. ਮੀ.}$ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੱੜ ਕੇ ਇੱਕ ਵੇਲਣ - (ਸਿਲੰਡਰ) ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੇਲਣ ਦਾ ਆਇਤਨ ਪਤਾ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ - 21 ਦੇਖੋ)

A rectangular sheet of paper $44\text{cm} \times 18\text{cm}$ is rolled along its length and a cylinder is formed. Find the volume of the cylinder. (See Lesson -21)

2 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਦਿਓ।

2

Answer any one of the following questions.

(ੳ) ਇੱਕ ਚਤੁਰਭੁੱਜ PQRS ਦੇ ਕਰਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਦੁਭਾਜਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ $\angle P = 40^\circ$ ਤਾਂ $\angle Q$ ਦਾ ਮਾਨ ਪਤਾ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ - 13 ਦੇਖੋ)

Diagonals of a quadrilaterals PQRS bisect each other if $\angle P = 40^\circ$ determine $\angle Q$

(See Lesson-13)

(ਅ) ਰੇਖਾ $3x + y - 9 = 0$ ਬਿੰਦੂ (1,3) ਅਤੇ ਬਿੰਦੂ (2,7) ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰੇਖਾਖੰਡ ਨੂੰ ਕਿਸ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੀ ਹੈ।

(ਪਾਠ - 19 ਦੇਖੋ)

Determine the ratio in which the line $3x + y - 9 = 0$ divides the segment joining the points (1, 3) & (2,7)

(See Lesson-19)

3 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਦਿਓ।

2

Answer any one of the following questions.

(ੳ) ਇੱਕ ਆਇਤ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਉਸਦੀ ਚੌੜਾਈ ਦੇ ਦੁਗਣੇ ਤੋਂ 12 ਮੀਟਰ ਵੱਧ ਹੈ। ਆਇਤ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 320 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਹੈ। ਆਇਤ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਆਇਤ ਦੀਆਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਪ ਪਤਾ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ - 6 ਦੇਖੋ)

The length of a rectangle is 12m more than twice the width. The area of the rectangle is 320 Square meter. Write an equation that can be used to find the length and width of the rectangle. Also find the dimensions of the rectangle. (See Lesson-6)

(ਅ) ਇੱਕ ਪਾਰਕ ਦੇ ਵਿੱਚ 2 ਆਇਤਕਾਰ ਰਸਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਸਤਿਆਂ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰੋ। (ਪਾਠ - 20 ਦੇਖੋ)

There are two rectangular paths in the middle of a park as shown in the adjoining figure. Find the area of the path. It is given that. (See Lesson -20)

$$AB=CD = 100 \text{ ਮੀਟਰ}$$

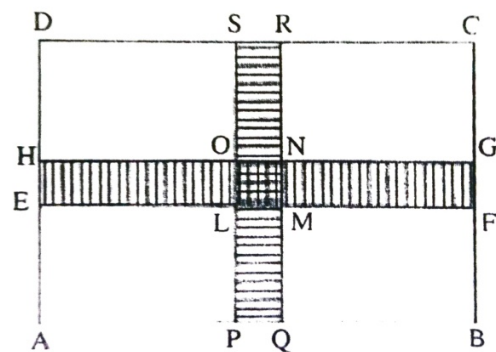
$$AB=CD = 100 \text{ m}$$

$$AD=BC = 70 \text{ ਮੀਟਰ}$$

$$AD=BC = 70 \text{ m}$$

$$HE=SR = 5 \text{ ਮੀਟਰ}$$

$$HE=SR = 5 \text{ m}$$

4 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਦਿਓ।

4

Answer any one of the following questions.

(ੳ) ਕਮਲਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ 8,000 ਰੁਪਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਉਸਨੂੰ 5% ਦਰ ਨਾਲ ਚੱਕਰਵਿਧੀ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਵਿਆਜ ਸਾਲਾਨਾ ਦਰ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ (i) 2 ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਪਤਾ ਕਰੋ (ii) ਤੀਜੇ ਸਾਲ ਦਾ ਵਿਆਜ ਪਤਾ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ - 8 ਅਤੇ 9 ਦੇਖੋ)

Kamla invested Rs.8,000 in a business. She would be paid interest at 5% per annum compounded annually. Find (i) The amount credited against her name at the end of the second year (ii) The interest for the third year.

(See Lesson- 8 & 9)

(ਅ) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋਣ ਦਾ ਸਮਦੁਭਾਜਕ ਸਨਮੁੱਖ ਭੁਜਾ ਨੂੰ ਸਮਦੁਭਾਜਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਿੱਧ ਕਰੋ ਕਿ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਸਮਦੋਬਾਹੂ ਹੈ।

(ਪਾਠ - 14

ਵੇਖੋ)

If the bisector of an angle of a triangle bisects the opposite side, prove that the triangle is isosceles.

(See Lesson-14)

5 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਦਿਓ।

4

Answer any one of the following questions.

(ੳ) ਇੱਕ ਸਮਾਨਅੰਤਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਪਦ 6 ਗੁਣਾ ਇਸ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਪਦ ਦੇ 9 ਗੁਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਕਿ ਇਸ ਦਾ 15ਵਾਂ ਪਦ ਸਿਫਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪਾਠ - 7 ਦੇਖੋ)

If 6 times the 6th term of an A.P is equal to 9 times its 9th term, then show that the 15th term is zero.

(See Lesson-7)

(ੳ) ਇੱਕ 30 ਮੀਟਰ ਉੱਚੀ ਮੀਨਾਰ ਦੇ ਸਿਖਰ ਦਾ ਉਸੇ ਤਲ ਤੇ ਸਥਿਤ ਦੂਜੀ ਮੀਨਾਰ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਉਚਾਈ ਕੋਣ 60° ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮੀਨਾਰ ਦੇ ਸਿਖਰ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਮੀਨਾਰ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਉਚਾਈ ਕੋਣ 30 ਦਾ ਹੈ। ਦੋਨਾਂ ਮਿਨਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮੀਨਾਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਪਤਾ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ -23 ਦੇਖੋ)

The angle of elevation of the top of a tower 30 m high from the foot of another tower in the same plane is 60° , and the angle of elevation of the top of the second tower from the foot of the first tower is 30° . Find the Distance between the two towers and also the height of the other tower.

(See Lesson-23)

6. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰਿਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪਰਿਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

6

4

ਸੈਸ਼ਨ 2021-22 (ਗਣਿਤ-211)

Prepare any one project out of the following projects given below.

(ੳ) ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ/ਪਿੰਡ ਦੇ 50 ਪਰਿਵਾਰਾਂ/ਘਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਨਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰੋ।

(i) ਜਨਸੰਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਰਮਬਾਰਤਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋ?

(ii) ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਅਸਰ ਅਕਾਰ ਪਤਾ ਕਰੋ। ਕਿੰਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਸਰ ਅਕਾਰ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹਨ?

(iii) ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ 10 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਬਾਰ ਗ੍ਰਾਫ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। (ਪਾਠ -24 ਅਤੇ 25 ਦੇਖੋ)

Conduct a survey of atleast 50 households from your locality/village, regarding population and family income.

(i) Present the data related to family members in tabular form mentioning frequencies.

(ii) Calculate the average family size. How many families are above the average family size?

(iii) Draw the Bar graph for top 10 earning families. (See Lesson-24 and 25)

ਅ) ਇਸ ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖੋ। ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਓ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਨਾਂ ਟੀਮਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਦੀ ਤੁਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

(I) ਹਰੇਕ ਖਿਡਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦੌੜਾਂ।

(II) ਦੋਨਾਂ ਟੀਮਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਰ ਦੌੜਾਂ।

(III) ਹਰੇਕ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਜਿਸਨੇ ਵੀ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਦੀ, ਦੌੜਾਂ ਦੀ ਦਰ।

(IV) ਹਰੇਕ ਗੇਂਦਬਾਜ਼ ਜਿਸਨੇ ਵੀ ਗੇਂਦਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਦੀ ਦੌੜਾਂ ਦੀ ਦਰ।

(V) ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ 5 ਬੱਲੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਲਈ ਬਾਰ ਗ੍ਰਾਫ ਬਣਾਓ।

(ਪਾਠ -24 ਅਤੇ 25 ਦੇਖੋ)

Observe a Cricket match to be held in the current year. Prepare a project report indicating comparison of the performance of the two teams with respect to

ਸੈਸ਼ਨ 2021-22 (ਗਣਿਤ-211)

- (i) data of individual scores
- (ii) team-wise average score
- (iii) run rate of individual batsman who did batting
- (iv) run rate of individual bowler who did bowling
- (v) draw the Bar Graph for displaying the 5 top scorer batsman of the winning team.

(See Lesson-24 & 25)

ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ

Science and Technology

(212)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ -ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ਦੇ ਉਪਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਂ, ਵਿਸ਼ਾ ਆਦਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

1 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ 40-60 ਦਿਓ।

2

Answer any one of the following questions in about 40 to 60 words.

(ਉ) ਮੀਰਾ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਹਿਮਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਣਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਮਹਿਮਾਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਪਛਾਣ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਮਾਨ ਉਸਦੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਹਨ। ਧੁਨੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਮਾਨ i) ਮਰਦ ਹੈ ਅਤੇ ii) ਉਹ ਮਰਦ ਉਸਦੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਹਨ।

(ਪਾਠ 18 ਦੇਖੋ)

Meera is visually impaired. She hears a guest conversing with his mother. Just by hearing the voice of the guest she recognised sound which revealed to her that (i) it was a male voice, and (ii) the person was her maternal uncle.

(See Lesson-18)

(ਅ) ਰਾਮ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਬੁਖਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ 39°C ਮਾਪਦੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਕਲੀਨਿਕ ਵੱਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਇਸ ਤਾਪ ਦਾ ਮਾਪ-ਦੰਡ ਫਾਰਨਹੀਟ ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਾਪ ਦਾ ਮਾਪ ਦੰਡ ਫਾਰਨਹੀਟ ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਜਾਨਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 14 ਦੇਖੋ)

Ram is down with high fever. His mother measures his body temperature to 39°C using a celcius thermomer. Before leaving for the doctor's clinic she wants to know the value on farenheit scale. Help her to convert the temperature on farenheit scale.

(See Lesson 14)

2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one of the following questions in about 40 to 60 words.

(a) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤੱਤ X ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ $3+$

(ਪਾਠ 6 ਦੇਖੋ)

An element X has a valency $3+$

(See Lesson-6)

(i) ਇਸਦੇ ਫਾਸਫਾਈਡ ਦਾ ਸੂਤਰ ਲਿਖੋ

Write the formula of its phosphide

(ii) ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਬੋਨੇਟ ਦਾ ਸੂਤਰ ਲਿਖੋ

Write the formula of the carbonate

(iii) ਇਸ ਦੇ ਨਾਈਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਸੂਤਰ ਲਿਖੋ

Write the formula of its nitrate.

(iv) ਇਸ ਦੇ ਬੋਰੇਟ ਦਾ ਸੂਤਰ ਲਿਖੋ

Write the formula of its Borates.

b) (i) 0.5 ਮੋਲ ਜਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਣੂਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰੋ।

Calculate the number of molecules present in 0.5 mole of water.

(ii) ਸੋਡੀਅਮ ਕਾਰਬੋਨੇਟ ਡੀਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ($\text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$) ਦੇ ਸੂਤਰ ਦ੍ਰਵਮਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰੋ।

Calculate the formula mass of sodium carbonate dehydrate ($\text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$)

3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ 40-60 ਦਿਓ।

2

Answer any one of the following questions in about 40 to 60 words.

(See Lesson-3)

(ੳ) ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਲਈ ਫੇਫੜੇ ਹਨ, ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਈ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ, ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਲੀਵਰ ਅਤੇ ਸਮਗਰੀ ਵੰਡ ਲਈ ਲਹੂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਹੁੰਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਕਾ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਭਾਗ (ਕੋਸ਼ਿਕਾੰਗਕ) ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

(ਪਾਠ 21 ਦੇਖੋ)

In the human being, lungs are for respiration, glands for secretion, liver for synthesis and blood for distribution of substances. Name the counterparts in the cell which are the cell organelles responsible for the same functions.

(See lesson 21)

(ਅ) ਇੱਕ ਭੋਜਨ ਲੜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦਿਖਾਓ।

(ਪਾਠ 29 ਦੇਖੋ)

Construct a food chain explaining flow of energy and nutrients in an ecosystem. (See Lesson-29)

4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words

(ੳ) ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ (ਪਿੰਡ) ਦਾ ਦ੍ਰਵਮਾਨ 25 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਨਿਊਟਨ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਭਾਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਸਤੂ (ਪਿੰਡ) ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸਦਾ ਦ੍ਰਵਮਾਨ

ਧਰਤੀ 'ਚ ਦ੍ਰਵਮਾਨ ਤ-ਂ ਦੁਗਣਾ ਅਤੇ ਰੇਡੀਅਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਰੇਡੀਅਸ ਤ-ਂ ਅੱਧਾ ਹ-ਣ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਦ੍ਰਵਮਾਨ ਦਾ ਭਾਰ ਕਿੰਨਾ ਹ-ਵੇਗਾ? (ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਗ੍ਰਾਮ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ 10m s^{-2} ਲਵ-)

(ਪਾਠ 10 ਦੇਖੋ)

Mass of a body is 25kg. What is its weight in newton on earth? The body is carried for a planet whose mass is two times the mass of earth and radius is half that of earth. What will be the mass and weight of the body on the planet? (Take the value of g on earth as 10m s^{-2})

(See Lesson-10)

(ਅ) ਤੁਸੀਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਗਏ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ।

(i) NaCl (ii) Ccl_4 (iii) I_2 (iv) Naphthalene (v) Mgcl_2 (vi) Hcl (vii) $\text{C}_2\text{H}_2\text{OH}$

(ਪਾਠ 14 ਦੇਖੋ)

You have visited the laboratory of a school and collected the following. (See lesson-14)

(i) NaCl (ii) Ccl_4 (iii) I_2 (iv) Naphthalene (v) Mgcl_2 (vi) Hcl (vii) $\text{C}_2\text{H}_2\text{OH}$

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਓ

Answer the following

i) ਆਇਨਿਕ ਬਾਂਡ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦਾ ਹੈ?

How does a ionic bond formed?

ii) ਉਪਰੋਕਤ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦਾ ਆਇਨਿਕ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਸੰਯੋਜਕ ਯੋਗਿਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ।

Classify the above chemicals into ionic and covalent compounds.

iii) ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਯ-ਗਿਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ।

Identify the compounds which are soluble in water.

iv) NaCl ਅਤੇ ਨੈਪਥਲੀਨ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਪਿਘਲਣ ਬਿੰਦੂ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Which one has higher melting point NaCl or Nephthalene

v) NaCl (ਠੋਸ) ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਸੰਚਾਲਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

NaCl (solid) will be a good conductor of electricity or not.

vi) ਉਪਰ-ਕਤ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦਾ ਠੋਸ ਅਤੇ ਦ੍ਰਵ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ।

Classify the above Chemicals into solid and liquid.

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ- ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 5

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words

ੳ) ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪੇਸ਼ੀ ਟਿਸ਼ੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਮੂਹ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਿਚ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪੇਟ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਿਰਦਾ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ੀ ਤੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ਜੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਨਿਆਸੰਗਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

(ਪਾਠ 7 ਦੇਖੋ)

Animals have three types of muscle tissue, striated found in arms etc. unstriated found in lining of stomach and cardiac found in the heart. Mention the characteristics of each which justify their presence in the locations mentioned above.

(See lesson-7)

(b) ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ? (ਪਾਠ ਦੇਖੋ)

How do the following contribute towards global warming? (See lesson)

i) ਚਰਦੀਆਂ ਗਾਵਾਂ-ਮੱਝਾਂ

Grazing cattle.

ii) ਵਧੇਰੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਨਗਰ

Overpopulated cities

iii) ਕਾਰਖਾਨੇ

Factories

iv) ਜਲਦਾ ਹੋਇਆ ਕੂੜਾ

Burning Waste

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।
6

Prepare any one project out of the given below.

ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਲਿਖੋ।

Answer the following Questions.

- i) ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਕੀ ਹੈ?
What is novel "Coronavirus"?
- ii) ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ।
List out the symptoms of novel coronavirus.
- iii) ਜੇਕਰ ਕੋਵਿਡ-19 ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
What should we do if someone in family gets ill with COVID-19?
- iv) ਸੰਚਾਰਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂ ਅਹਿਮ ਹੈ।
Why it is important to follow the guidelines to prevent transmission?
- v) ਤੁਸੀਂ ਸੰਕਰਮਣ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹੋ?
vi) How can you avoid the risk of infection?

b) ਵਿਭਿੰਨ ਅਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁੱਝ ਚੁੰਬਕ ਲੋਹੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਛੜ ਚੁੰਬਕ, ਘੋੜੇ ਦੀ ਨਾਲ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਚੁੰਬਕ, ਡਿਸਕ ਚੁੰਬਕ ਆਦਿ। ਇਕ ਚੁੰਬਕ ਨੂੰ ਕੱਚ ਦੀ ਪਤਲੀ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖੋ। ਕੱਚ ਦੀ ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਬੁਰਾਦਾ ਛਿੜਕੋ ਅਤੇ ਕੱਚ ਦੀ ਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਟਕਟਕਾਉਂਦੇ ਰਹੋ। ਜਿਸ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੇ ਕਣ ਇਕਸਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖੋ। ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋਹੇ ਦੇ ਕਣਾਂ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚੋ ਜਾਂ ਫੇਰ ਇਸਦਾ ਚਿਤਰਣ 10-12 ਰੇਖਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਪਰ ਬਣਾਓ। ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਦੀ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੁੰਬਕ ਅਤੇ ਡਿਸਕ ਚੁੰਬਕ ਲੈ ਕੇ ਦੁਹਰਾਓ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਲਿਖੋ:

Take some magnets of different shapes, such as bar magnets, house shoe magnets and magnet. Keep one magnet, say a bar magnet under a thin glass sheet. Sprinkle some iron fillings on the glass sheet while tapping it continuously. Observe the pattern in which iron fillings align themselves. Do you find a definite pattern in the alignment of iron filling? Take a photograph of this pattern with your mobile phone or draw about 10-12 lines show the pattern on a sheet of paper. Now repeat this experiment by using a horse shoe magnet and disc magnet the following question.

- i) ਚੁੰਬਕੀ ਰੇਖਾਵਾਂ ਕਿਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਾਸ-ਪਾਸ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
In which region are the magnetic lines crowded?
- ii) ਕੀ ਚੁੰਬਕੀ ਰੇਖਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਟਦੀਆਂ ਹਨ।
Do lines of forces intersect each other at any point?
- iii) ਵਿਭਿੰਨ ਅਕਾਰ ਦੇ ਚੁੰਬਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਲ ਰੇਖਾਵਾਂ ਕੀ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਜਾਂ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਅਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਨ?
Are the lines of force different or similar for all shapes of magnets?
- iv) ਬੱਲ ਰੇਖਾਵਾਂ ਖਿੱਚਣ/ਚਿੱਤਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਧੀ ਦਾ ਸੁਝਾਵ ਦਿਓ।
Suggest some other method for observing/drawing the lines of forces.

ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ

Social Science

(213)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ -ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 2

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

ਉ. ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਸੰਗਕ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹੋ।

(ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

Analyse any two cardinal principles of Mahavira. How they are relevant even today and can be practiced in your daily life. (See Lesson 1)

ਅ. "[ਭੂਗੋਲ ਦੀ ਸੂਝ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਤਵ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਧੂਰਾ ਹੈ।" ਸਾਬਤ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 0

ਦੇਖੋ)

“The study of History and Archaeology of area remains incomplete without understanding of the Geography.” Justify the Statement. (See Lesson 1)

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(ੳ) ਭਾਰਤ ਭੌਤਿਕ ਵਿਵਿਧਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਸੂਬੇ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 9 ਦੇਖੋ)

‘India is a country of Physical diversity’. Compare the physical features of a state situated in northern region of India with a state of southern region.

(See Lesson - 9)

(ਅ) ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਵਰਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਰਖਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ?

(ਪਾਠ 10 ਦੇਖੋ)

Rajasthan receives less rainfall in comparison to other parts of the country. If Rajasthan has the highest rainfall then what kind of situation may occur?

(See Lesson - 10)

3. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Answer any one of the following questions in about 40-60 words.

ੳ) ਕਿਸੇ ਦੋ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰੋ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੇ ਸਾਫ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ।

(ਪਾਠ 22 ਦੇਖੋ)

Mention two electoral reforms required urgently to conduct free and fair election in india. (See lesson-22)

ਅ) ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ/ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਰਾਖਵੇਂਕਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 18 ਦੇਖੋ)

List out major impact of women reservation in the Local Governments.

(Lesson - 18)

Answer any one of the following question in about 100-150 words.

4. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 4

ੳ) ਚੀਨ ਦੇ ਚਿਨ ਵੰਸ਼ ਅਤੇ ਹਵਾਨ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੀਨੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਦੋ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

Identify any two contributions each of the Chin and the Han dynasty rulers of China who helped to developed their civilization. (See Lesson 1)

ਅ) ਤੁਹਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੌਤਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਨੇ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਘਣਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ?

(ਪਾਠ 14 ਦੇਖੋ)

How physical factors found in your area have made impact on distribution and density of Population. (See Lesson—14)

5. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
(4)

Answer any one of the following questions in about 100-150 words.

ੳ) ਲੋਕ ਰਾਇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੰਨਤ ਕਰੋ।
ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ 22

Identify major agencies that from our public opinion.

(See Lesson 22)

b) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਣ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
 ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ 24)

State various measures to promote national integration in India.

(See Lesson 24)

6. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।
 6

Prepare any one project out of the given below.

(ੳ) ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪੰਜ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਵਿਵਸਾਇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿਮਨ ਸਾਰਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕੱਤਰ ਕਰੋ।

Collect the data of the level of education and occupation in three generation of the five families in your neighbourhood including your family in the given table.

ਪੀੜ੍ਹੀ/Generation		ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪੱਧਰ Level of education	ਵਿਵਸਾਇ Occupation
ਪਹਿਲਾ First	ਦਾਦਾ /Grand Father		
	ਦਾਦੀ /Grand Mother		
ਦੂਜਾ Second	ਪਿਤਾ/Father		
	ਮਾਤਾ/Mother		
ਤੀਜਾ Third	ਬਾਲ-1/Child-1		
	ਬਾਲ-2/Child-2		

ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਸਾਇ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ 'ਚ ਆਈ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੋ।

On the basis of information collected, prepare a short note on the level of education, the changes brought by education in these occupation and levels of life.

ਅ) ਇਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ 73ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ 1992 (ਜਿਹੜੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਜਾਂ 74ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 1992 (ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਮਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢੋਗੇ -

Undertake a project listing out the major changes brought by 73rd constitutional Amendment Act 1992 (for those living in rural area) or 74th constitutional Amendment Act, 1992 (for those living in Urban area). What conclusion do you draw on the basis of the above work, also try to reflect on the following issues-

- i) ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।
Impact on Woman representation.
- ii) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।

(ਪਾਠ 18 ਦੇਖੋ)

Impact as scheduled Caste (SCS) and Scheduled Tribes (SCS) representation.

(See Lesson 18)

ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ

Economics

(214)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ- ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

1 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 2

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

ੳ) ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਸਟੀਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇਣਾ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਕਲਿਆਣ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਧਨ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

(ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

"Economics is a vast subject and it is not easy to give a precise definition of economics. You have to define economics as science of welfare and science of wealth.

(See Lesson 1)

ਅ) “ਕ-ਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਤਾ ਲਈ ਲਾਗਤ, ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।”

(ਪਾਠ 8 ਦੇਖੋ)

“Any producer wants to earn maximum profit and minimize cost of production. Explain the concept of cost, revenue and profit for the producer.”

(See Lesson 8)

2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

(ੳ) ਦੁਰਲਭਤਾ ਅਤੇ ਪਸੰਦ (ਚੋਣ) ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਸੰਦ (ਚੋਣ) ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਾਧਨ ਦੁਰਲਭ ਹਨ। ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੁਰਲਭਤਾ ਅਤੇ ਪਸੰਦ (ਚੋਣ) ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 5 ਦੇਖੋ)

Scarcity and choice go hand in hand. In fact issue of choice arises because resources are scarce. Explain the issue of scarcity and choice with the help of an example.

(See Lesson 5)

ਅ) ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਇਕ-ਸਮਾਨ ਅਹਿਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਉਨੀਆਂ ਹੀ ਵਿਵਿਧ ਹਨ ਜਿੰਨੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ। ਇਸ ਕਥਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

“Goods and services both are equally important for satisfaction of human wants and these goods and services are as diverse as our wants.” In the light of this statement explain the features of goods and services.

(See Lesson 3)

3. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

ੳ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਸੀਮਤ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਰੋਤ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਇਸ ਕਥਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

As we all know our wants are unlimited but our resources to satisfy these wants are limited. In the light of the given statement explain the India Philosophy of limiting wants.

(See Lesson 2)

ਅ) ਜੇਕਰ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਇਨਪੁਟ ਅਤੇ ਆਊਟਪੁਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਉਤਪਾਦਨ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ। ਉਤਪਾਦਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਦੱਸੋ। (ਪਾਠ 7 ਦੇਖੋ)

If production is defined as transformation of inputs into outputs then how would you describe production function. Also name two major technologies of production.

(See Lesson 7)

4) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words.

ੳ) ਕੁਲ ਉਤਪਾਦਨ, ਔਸਤ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਕ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 7 ਦੇਖੋ)

Total Production, Average Production and Marginal Production are related to each other. Explain their relationship with the help of a numerical example.

(See Lesson 7)

ਅ) ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ 'ਵਿਕਾਸ' ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਸਮਝਾਓ।

(ਪਾਠ 4 ਦੇਖੋ)

Economics can be classified on different basis. One of such basis is 'Development'. Explain the types of economies on the basis of development citing relevant examples of each type of economy.

(See Lesson 4)

5) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words.

ੳ) ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਇਕ ਮਨੁੱਖੀ ਨਿਰਮਤ ਸੰਗਠਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬਣਾਇਆ, ਨਸ਼ਟ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਥਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ।

(ਪਾਠ 4 ਦੇਖੋ)

'Economy is a man-made organization which is created, destroyed or changed as per the requirement of the society'. In the light of this statement explain the capitalist, socialist and mixed economy. Which type of economy India is?

(See Lesson 4)

ਅ) ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਨਿਗਮਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਫਰਕ ਦੱਸੋ।

(ਪਾਠ 5 ਦੇਖੋ)

Distinguish between autonomous corporations and government companies.

(See Lesson 5)

6) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

6

6. Prepare any one project out of the following projects given below.

(a) ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਭ, ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਕੁਲ ਲਾਗਤ ਉਪਰ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਸਰਪਲਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਮਨ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ (ਸਮੀਕਰਣ) ਲਾਭ = ਕੁੱਲ ਮਾਲੀਆ - ਕੁਲ ਲਾਗਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਲਾਗਤ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸਦਾ ਕੁਲ ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਮਾਲੀਆ ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਅਸਤ ਮਾਲੀਆ 25 ਰੁਪਏ ਹੈ, ਗਿਆਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਲਾਭ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਆਪਣੀ ਗਣਨਾ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਖਾਓ।

(ਪਾਠ 8 ਦੇਖੋ)

We know that profit is the surplus of revenue over the total cost of production and is calculated using the following expression Profit = Total Revenue - Total Cost. You have to collect the monthly cost for eight months production figure of a manufacturer and then his total revenue and marginal revenue corresponding to each monthly figure assuming that average revenue is Rs.25. Thereafter you will have to calculate his monthly profit. Show your calculation in a tabular manner.

(See Lesson 8)

ੳ. ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਾਰਣੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

You have been provided with the following table by a producer.

ਕਿਰਤ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ Units of labour	ਕੁਲ ਉਤਪਾਦ Total Product	ਸੀਮਾਂਤ ਉਤਪਾਦ Marginal Product	ਅਸਤ ਉਤਪਾਦ Average Product
0	0		
1	5		
2	12		
3	21		
4	28		
5	30		
6	30		
7	28		

ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਣੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਤੈਅ ਕਰੋ ਕਿ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।

(ਪਾਠ 7 ਦੇਖੋ)

The producer needs your help in completing the above table and decide how many units of labour be employed to optimize the level of output.

(See Lesson 7)

ਵਿਵਸਾਇ ਅਧਿਐਨ

Business Studies

(215)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

ੳ) ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਪਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਹਾਇਕ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ?

(ਦੇਖੋ ਪਾਠ 2)

Advertising is an effective aid in selling the goods. How?

(See Lesson 2)

What do you understand by economic activities. Give two examples of economic activities.

(See Lesson 1)

ਅ) ਆਰਥਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਆਰਥਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿਓ

(ਦੇਖੋ ਪਾਠ

1)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

- (a) 'ਇਕੱਲ ਮਲਕੀਅਤ' ਵਿਵਸਾਇ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

(ਦੇਖੋ ਪਾਠ 3)

Describe how sole proprietorship facilities better control in business.

(See Lesson 3)

- ਅ) ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ। (ਦੇਖੋ ਪਾਠ 4)

Explain the concept of Producers Co-operative Societies with the help of an example.

(See Lesson 4)

3. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

- ੳ) ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
(ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

Business involves risk and uncertainty of income. Explain.

(See Lesson 1)

- ਅ) ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਘੱਟ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਕਿਵੇਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

(ਪਾਠ 5 ਦੇਖੋ)

How transport facilitates large-scale production at low costs?

(See Lesson 5)

4. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

4

Answer any one of the following questions in about 100-150 words.

- ੳ. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਮਤੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਵਸਾਇਕ ਸੰਗਠਨ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਵਸਾਇਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਕ ਉਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 4 ਦੇਖੋ)

A co-operative society is a special type of business organization different from other forms of business organization. In the light of the statement discuss the characteristics of co-operative society.

(See Lesson 4)

b) ਬੰਧਕ ਭੰਡਾਰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਭੰਡਾਰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? (ਪਾਠ-6 ਦੇਖੋ)

Distinguish between a Bonded and a Co-operative warehouse. (See Lesson-6)

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 4

ੳ. ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਈ-ਵਣਜ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ? (ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

Explain the classification of different types of e-commerce? (See Lesson 2)

ਅ) ਹਰੇਕ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮਲਕੀਅਤ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕੱਲ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕੱਲ ਮਲਕੀਅਤ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

All types of ownership have some limitations and the sole proprietorship is no exception. Discuss the various limitations of sole proprietorship. (See Lesson 3)

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

6

Prepare any one project out of the following projects given below.

ਤੁਹਾਡਾ ਮਿੱਤਰ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੰਚਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਠਿਨਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਹਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। (ਪਾਠ 7 ਦੇਖੋ)

Your friend is facing a difficulty in establishing an effective communication with his friend. Explain him what could be the barriers of effective communications. Also guide him to solve such barriers. (See Lesson-7)

ਅ. ਅੰਕਿਤ ਹਲਕੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦਿਆਂ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਯੁਕਤ ਤਰੀਕਾ ਸੁਝਾਓ। (ਪਾਠ 6 ਦੇਖੋ)

Ankit is interested in running a business of light goods. He wants to supply goods to different parts of the country. Suggest him the most suitable mode of transport mentioning its advantages and limitations. (See Lesson-6)

ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਗਿਆਨ

Home Science

(216)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

(a) 'ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਗਿਆਨ ਕਲਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਹੈ', ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਦੋ ਕੈਰੀਅਰ ਦੇ ਅਵਸਰ ਦੱਸੋ।

(ਪਾਠ 1, 12 ਦੇਖੋ)

'Home Science' is both art and science, justify and tell two career opportunities after studying home science.

(See Lesson 1,12)

ਅ) ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਇਕ ਛੋਟੇ ਘਰ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਚਾਰ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿਓ।

(ਪਾਠ 1, 12 ਦੇਖੋ)

How can we use the knowledge of home science in home decoration to make a small house look spacious give four example two explain.

(See Lesson 1,12)

2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
2

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

ੳ. ਸੰਤੁਲਿਤ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੱਸੋ।

(ਪਾਠ 3,5 ਦੇਖੋ)

Give the importance of balanced diet.

(See lesson 3, 5)

(b) ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਚਾਰ ਉਪਾਅ ਦੱਸੋ।
ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ 3,5

Give four ways to maintain food hygiene.

(See Lesson 3,5)

3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
2

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

ੳ. ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਨਿਰਮਤ ਵਸਤਾਂ ਤੋਂ ਉਤਪਾਦਤ ਦਾ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਸਤਰਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਧੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕਿਉਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਦੱਸੋ।

(ਪਾਠ 9,10 ਦੇਖੋ)

Discuss two products each made from natural and man-made fibres and give two reasons why sorting should be done before washing clothes.

(See lesson 9,10)

ਅ. ਕੋ ਫੈਬਰਿਕ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਦਾ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਮਾਰਬਲਿੰਗ ਅਤੇ ਗੱਠ ਬੰਨਣ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਦੁਪੱਟੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 9,10, 11 ਦੇਖੋ)

Give two differences between gray fabric and finished fabric and Explain the methods of marbeling and knotting to make colourful duppattas by tie and dye method.

(See Lesson 9,10,11)

4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

4

Answer any one of the following questions in about 100 to 150 words.

(a) ਤੁਹਾਡੇ ਛੇ ਮੈਂਬਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਗੋਆ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਦਾਦਾ, ਦਾਦੀ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦਾ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਹੋ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ:

(ਪਾਠ 14,15 ਦੇਖੋ)

Your family of six members comprising of grandparents, parents and two children have planned to go on a trip to Goa for two weeks. Help them to make their trip successful by:

(See Lesson 14,15)

- (i) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੱਸੋ।
Show the steps of management process.
- (ii) ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸਾਰਣੀ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਮਿਸਾਲ ਦਿਓ।

Make a time plan for a day that you would follow during the trip.

b) ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਆਏ ਹੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲਿਆਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ। ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ:

(ਪਾਠ 3,19 ਦੇਖੋ)

You have come to the city for higher studies and live alone in a rented accommodation. Share the following with your friend.

(See Lesson 3,19)

- (i) ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਲਾਭ ਦੱਸੋ ।

Explain the advantages of living in a joint family.

- (ii) ਆਪਣੇ ਖੁਰਾਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਮੀਨੂ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ।

Plan a weekly menu for yourself which you will give to your food vendor.

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

4

Answer any one of the following questions in about 100-150 words.

ੳ. ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਸੇਲ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਖ਼ੀਦੀ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਗਰ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ। (ਪਾਠ 22 ਦੇਖੋ)

Your mother bought a washing machine from a reputed company during 'sale period' which developed a defect after a week. (See Lesson 22)

- (i) ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸੋ ਕਿ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਦੇ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ (ਕੋਈ ਦੋ)

Tell your mother what are her rights as a consumer (any two)

- (ii) ਸੇਲ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਨ ਖ਼ੀਦਣ ਤੇ ਕੀ ਧਿਆਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

What can be a possible disadvantage of buying a product during 'sale period'.

ਤੁਹਾਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਨਿਮਨ ਬਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਰਾਯ਼ੀ ਪਾਉਣੀ ਹੈ। (ਪਾਠ 7,8 ਦੇਖੋ)

You have been asked by the Gram Panchayat to talk about your health. Give your views on the following points. (See Lesson 7,8)

- i) ਸਿਹਤ (ਤੰਦਰੁਸਤੀ) ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਦੱਸੋ ।
Define health and give two characteristics each of good physical and mental health.
- ii) ਸੰਕਰਾਮਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।
Which four measures can you take at home to avoid communicable diseases.

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

6

Prepare any one project out of the given below:

(a) ਆਪਣੇ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲਗਾਓ: (ਪਾਠ 8 ਦੇਖੋ)

Visit your neighbourhood and find out the following details: (See Lesson 8)

i) ਕਿੰਨੇ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੋਵਿਡ -19 ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਟੀਕਾ ਲਗਵਾਇਆ ਹੈ। ਸੰਕਰਮਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਟੀਕਾਕਰਣ ਕਿਉਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ?

How many of the 60 yr. old and above have taken the vaccine for covid-19? Why is vaccine important for infectious disease?

ii) ਕੋਵਿਡ -19 ਦੇ ਸੰਕਰਮਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ।

What safety measures did your family adopt to protect themselves from getting infected with covid-19.

ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ ਗੀਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕਰਮਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ।

ਅ. ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਦਾਦੀ ਜਾਂ ਗੁਆਂਢ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਨਿਮਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰੋ। (ਪਾਠ 5,6,20 ਦੇਖੋ)

Talk to your grandparents or elderly people in your neighborhood and gather the following information. (See Lesson 5,6,20)

i) ਬਗੈਰ ਰੈਫਰੀਜਰੇਟਰ ਦੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਖੁਰਾਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਖਦੇ ਸਨ।

How did they preserve seasonal food items without refrigeration.

ii) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਧੁਨੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਘੱਟ ਕਿਉਂ ਸੀ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹੀ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

Why was there less noise pollution in their time? Can those practices be used now?

iii) ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
What challenge did adolescent girls face in their time.

ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ

Psychology

(222)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

1 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

ੳ. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਗ ਵਿੱਚ "ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਉਪਰ ਪੈਨਾਂ ਦੇ ਭਿੰਨ ਬ੍ਰਾਂਡਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਧਿਐਨ" ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਅਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਆਸ਼ਰਤ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦਾ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰੋ। ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਵਿੱਚ ਕਾਰਣ ਲਿਖੋ।

(ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

In the following experiment "To study the effect of different brands of pen on the individual's handwriting", Identify Independent variable and Dependent variable. Support your answer with suitable reason.

(See Lesson 2)

ਅ) ਆਪਣੀ ਕਾਲ-ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਉਪ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰੋਖਣ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।

(ਪਾਠ 12 ਦੇਖੋ)

On the basis of your chronological age; observe the stage of life you are in and explain its characteristics. (See Lesson 12)

2 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

ੳ. ਤੁਹਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਅੰਕ ਨਾ ਆਉਣ ਕਾਰਣ ਤਣਾਅ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ? (ਪਾਠ 18 ਦੇਖੋ)

Your friend is having stress because s/he couldn't score well in the examinations. How will you help her/him to cope with the situation. (See Lesson 12)

ਅ. ਆਪਣੇ ਚੁਗਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰੋਖਣ ਕਰੋ । ਉਸਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਸੂਚਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ।

(ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

Observe anyone in your surroundings to understand his/her behavior. Write an observation report based on four indicators of his/her communication. (See Lesson 2)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

ੳ. ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ । ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਢੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

(ਪਾਠ 23 ਦੇਖੋ)

How can you contribute in reducing environmental stress? Mention any four ways.

(See Lesson 23)

ਅ. ਮੰਨ ਲਓ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕ ਉਮਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਾਲ-ਕ੍ਰਮਬੱਧਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ± 3 ਜੋੜਦੇ ਹਾਂ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੋਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬੁਧੀ ਅੰਕ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ ।

(ਪਾਠ 20 ਦੇਖੋ)

Assume that by adding ± 3 to your chronological age you get your mental age (MA).
Based on figures, calculate your intelligence Quotient (IQ) in both the cases.

(See Lesson 20)

4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words.

ੳ. ਤੁਸੀਂ ਘਰੇਲੂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤਕ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਘੱਟ-ਘੱਟ ਅਜਿਹੇ ਚਾਰ ਉਪਾਅ ਲਿਖੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੁੱਲਣ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ

6 ਦੇਖੋ)

You have to memorize a list of household items till the time you reach the shop. Mention at least four strategies that can be used to memorize the list better. Also explain the causes of forgetting.

(See Lesson 6)

ਅ. ਮਾਸਲੋ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਤ [ਲੋੜਾਂ] ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਖਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 8

ਦੇਖੋ)

In the light of Maslow's hierarchy of needs, analyze the needs of your role model or any other famous person in your locality.

(See Lesson 8)

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words.

ੳ. ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਘੱਟ-ਘੱਟ ਛੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

(ਪਾਠ 17

ਦੇਖੋ)

Explain atleast six characteristics of a happy person.

(See Lesson 17)

ਅ. ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੁਝ ਉਪਾਅ ਵੀ ਸੁਝਾਓ। (ਪਾਠ 16 ਦੇਖੋ)

Identify and explain any four problems that may be faced by students pursuing education in your locality. Also suggest some measures to deal with these problems.

(See Lesson 16)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।
6

Prepare any one project out of the given below:

ੳ. ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚਲੇ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ, ਰੇਜ਼ੀਡੈਂਟ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (RWA) ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘੱਟ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। (ਪਾਠ 23 ਦੇਖੋ)

Identify any three types of pollution in your locality and describe at least three measures taken by 'Government, Resident Welfare Association (RWA) and you' to deal with the pollution. (See Lesson 23)

ਅ. ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿਗਿਆਨ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਭਿੰਨ ਹਨ। 'ਪਰੇਕਸ਼ਾ ਧਿਆਨ' ਦਾ ਅਭਿਆਸ 15 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਪੱਸਨਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਅਗਲੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਕਰੋ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦੋਵੇਂ ਮਨ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਹੇਵੰਦ/ਸਹਾਇਕ ਹਨ। (ਪਾਠ 27 ਦੇਖੋ)

Comment how 'Modern Education' differs in contrast to 'Jeevan Vigyan'. Practice 'Preksha Dhyana' for 15 days and 'Vipassana' for another 15 days and make a report on how both are useful/helpful in controlling and disciplining in mind. (See Lesson - 27)

ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ

Indian Culture and Heritage

(223)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ -ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਆਪਕ ਕੋਦ ਦਾ ਨਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਆਦਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

ੳ. ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

Examine any two similarities of culture and civilization.

(See Lesson 1)

ਅ) ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਓ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਤਮ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

(ਪਾਠ 2

ਦੇਖੋ)

Identify two features that show the importance of spirituality in India culture.

(See Lesson -2)

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 2

Answer any one of the following questions in about 40-60 words.

ੳ. ਮੰਦਰ ਵਾਸਤੁਕਲਾ ਦੀ ਨਾਗਰ ਅਤੇ ਦ੍ਰਾਵਿੜ ਸ਼ੈਲੀ ਦਰਮਿਆਨ ਅੰਦਰ ਦੱਸੋ। (ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

Differentiate between Nagara and Dravida style of temple. (See Lesson 3)

ਅ) ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਦੇ ਚਾਰ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਬੱਧ ਕਰੋ। (ਪਾਠ 4 ਦੇਖੋ)

b) List four fundamental Principles of Islam. (See Lesson 4)

3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 2

Answer any one of the following questions in about 40 to 60 words.

ੳ. ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਗੈਰ-ਭੌਤਿਕ ਪੱਖ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। (ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

Interpret the non-material aspects of culture. (See Lesson 2)

ਅ) ਇਸ ਕਹਾਵਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਕਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨਹੀਂ। (ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

Justify the statement that culture is liable to change but heritage does not.

(See Lesson 2)

4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 4

Answer any one of the following questions in about 100 to 150 words.

ੳ. ਸੂਫੀ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਇਕ ਹੀ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਸਨ। ਕਥਨ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। (ਪਾਠ 4 ਦੇਖੋ)

Sufi and shakti movement were the two faces of the same coin; Justify the statement.

(See Lesson 4)

ਅ) ਤੁਹਾਡੇ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਵਲੋਂ ਮਨਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਦੋ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋ। (ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

Identify any four similar cultural way of life which were enjoyed by your grand parents and also followed by you. (See Lesson 1)

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

4

Answer any one of the following questions in about 100 to 150 words.

ੳ. 'ਆਰੀਆ' ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ। ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। (ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

The extensive use of iron brought great changes in the material life of the Aryans. Analyse.

(See Lesson 3)

ਅ) ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਹਿਮ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਉਦੈ ਹੋਇਆ ਜੈਨ ਅਤੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਉੱਪਰ ਆਪਣੀ ਅਮਿਟ ਛਾਪ ਛੱਡੀ। ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। (ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

(b) Ancient India saw the rise of two very important religions like Jainism and Buddhism which left a lasting influence on Indian life and culture. Analyse. (See Lesson -3)

6. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰਿਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪਰਿਯੋਜਨਾ ਬਣਾਓ।

6

Prepare any one project out of the following projects given below.

ੳ. ਮੱਧ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਵੇਂ ਧਰਮ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ -ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਪਾਰਸੀ ਧਰਮ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਧਰਮ

ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ ।
4 ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ

During the medieval period two new religious faiths flourished in India: i.e. Sikhism and Zoroastrianism. These religion have influence our society. Keeping this in mind, make a report containing at least 4 teachings of those religions. List and write about their important religious place/places. (See Lesson 4)

ਅ) ਤੁਹਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਤਿੰਨ ਸਮਾਜਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰੋ । ਹਰੇਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕਰੋ । ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰੋਗੇ ਤੇ ਕਿਉਂ?

Prepare a list of three social organizations working in your area. Find out the main objectives and functions of each organization and make a table as below. Which organization will you like to join and why?

ਲੜੀ ਨੰ: S.No.	ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਨਾਮ Name of the organisation	ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ Main objectives	ਕਿਰਿਆ Function

ਲੇਖਾਂਕਣ

Accountancy

(224)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

2 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

ੳ. ਲੇਖਾਂਕਣ ਸੂਚਨਾ ਸੰਭਾਵੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ? (ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)
Accounting information is useful to potential investors and customers. How?

(See lesson 1)

ਅ. ਬਾਹਰੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਬਾਹਰੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿਓ। (ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

What do you understand by External Liabilities. Give two examples of External Liabilities.
(See lesson 3)

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

ੳ. ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੋਹਰੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ।

(ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

Explain the Dual aspect concept with the help of an example.

(See lesson 2)

ਅ. ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਗੈਰ ਮੁਦਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਝਾਓ।

(ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

Financial accounting ignores non-monetary information. Explain.

(See lesson 1)

3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

ੳ. ਠੋਸ ਅਤੇ ਅਮੂਰਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਉਪਰ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।

(ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

Write short notes on tangible and intangible assets.

(See lesson 3)

ਅ. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਲਈ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਸਮੀਕਰਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਿਖੋ :
ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ 4

Write down the rules for accounting equation for the following:

(See lesson 4)

i) ਪੂੰਜੀ

Capital

ii) ਸੰਪਤੀਆਂ

Assets

4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words.

ੳ. ਤੁਹਾਡਾ ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਇੱਕ ਰ-ਜ਼ਨਾਮਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਚੰਗੇ ਦ-ਸਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਸਨੂੰ ਰ-ਜ਼ਨਾਮਚਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਮਝਾਉ। (ਪਾਠ 6 ਦੇਖੋ)

Your friend wants to prepare a journal. As a good friend, explain to him the process of journalizing.

(See lesson 6)

ਅ. ਰੂੜੀਵਾਦਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਭਾਵ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਸਮਝਾਓ।

(ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

Explain the meaning and significance of Convention of Conservatism. (See lesson 2)

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words.

ੳ. ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਸਮੀਕਰਣ ਤਿਆਰ ਕਰੋ:

(ਪਾਠ 4 ਦੇਖੋ)

Prepare Accounting equation on the basis of the following.

(See lesson 4)

i) ਅੰਕਿਤ ਨੇ ਰੁ: 1,80,000 ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਵਿਵਸਾਇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ।
Ankit started business with cash Rs.1,80,000

ii) ਉਸਨੇ ਰੁ: 20,000 ਦਾ ਫਰਨੀਚਰ ਖਰੀਦਿਆ।
He purchased furniture for cash Rs.20,000.

iii) ਉਸਨੇ ਰੁ: 25,000 ਦਾ ਮਾਲ ਉਧਾਰ ਖਰੀਦਿਆ।
He purchased goods on credit Rs.25,000

iv) ਉਸਨੇ ਰੁ: 18,000 ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਮਾਲ ਰੁ: 40,000 ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ।
He sold goods costing Rs. 18,000 for Rs. 40,000 for cash.

ਅ. ਭਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਪਰੰਪਰਿਕ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।

(ਪਾਠ 5 ਦੇਖੋ)

Explain the traditional classification of different types of accounts.

(See lesson 5)

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ।

6

Prepare a project on any one of the following.

ੳ. ਮੈਸ. ਜੀ. ਕੇ. ਕੰਪਿਊਟਰ, ਦੱਖਣ ਐਕਸ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਿਮਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਵਾਊਚਰ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ।

2020

(ਦੇਖੋ ਪਾਠ 5)

Prepare credit vouchers from the source vouchers of M/s G.K. Computers, South Ext. New Delhi, based on the following transactions: 2020

(See Lesson-5)

4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨਕਦ ਪੈਨ ਡਰਾਈਵ ਵੇਚੀ, ਕੈਸ਼ ਮੀਮੋ ਨੰ: 10- ਰੁ: 55,000

April 4, sold pen drives for cash vide as memo No.10 - Rs. 55,000

15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨਕਦ ਪੁਰਾਣਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵੇਚਿਆ, ਕੈਸ਼ ਮੀਮੋ ਨੰ: 39- ਰੁ: 19,000

April 15, sold old computer monitor for cash vide cash memo No.39, Rs. 19,000

30 ਅਪ੍ਰੈਲ, ਬੈਂਕ ਵਿਚੋਂ ਦਫਤਰ ਲਈ ਰੁਪਏ ਕਢਵਾਏ, ਚੈਕ ਨੰ: 500417- ਰੁ: 15,000

April 30, withdrawn cash from bank for office use vide cheque No.500417- Rs. 15,000

ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੇੜਲੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਜਾਓ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇਖੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸਫੇ ਉਪਰ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਰੋ ।

(ਦੇਖੋ ਪਾਠ 6)

Visit any nearby shop and observe their ten business transactions and record them on a page as journal.

(See Lesson-6)

ਚਿੱਤਰਕਲਾ

Painting

(225)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

1 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

ੳ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿੱਤਰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਜ਼ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਰੰਗ ਸੰਯੋਜਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਚਾਰ ਬੈਠੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 8 ਦੇਖੋ)

Study the famous painting 'Bramacharies' of Amrita Shergil. Make a composition with four seated figures and use the colour combinations of the Amrita Shergil Painting.

(See Lesson-8)

ਅ. ਕਲਾਕਾਰ ਅਗਸਤੇ ਦੀ ਇਕ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। ਉਹ ਉਸਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਕੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(ਪਾਠ 6 ਦੇਖੋ)

Write one art work done by Artist Auguste. What message is he trying to give?

(See Lesson 6)

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 2

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਜੰਤਾ ਚਿੱਤਰ ਕਾਲੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ ਦਾ ਗੜ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ, ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਯੋਗ-ਗਾਤਮਕ ਗਾਈਡ ਪੁਸਤਕ ਲਓ। ਸਫਾ 33 ਉਪਰ ਮਨੁੱਖੀ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਕਈ ਚਿੱਤਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਨੈਨ-ਨਕਸ਼ੇ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

Study carefully the famous Ajanta painting 'Black Princess, Now take your practical Guide book. There are many drawings of human faces on page 33. Try to give the features on the face of Black Princess to these faces.

(See Lesson -1)

b) ਦੇਗਾ ਦੀਆਂ ਕਲਾਕਿਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
(ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ 6)

Write the four main features of Degas painting.

(See Lesson -6)

3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 2

ੳ. ਕੋਲਮ ਪੇਂਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮੋਟਿਫ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਸਮਝਾਓ।

(ਪਾਠ 4 ਦੇਖੋ)

What are the motifs used in Kolam painting. Explain the method of Kolam painting.

(See Lesson 4)

ਅ. ਕਲਾਕਾਰ ਰੈਮਬ੍ਰਾਂਟ ਦੁਆਰਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੇਂਟਿੰਗ 'ਦ ਨਾਈਟ ਵਾਚ' ਦੇ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਪੇਂਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਆਸਨ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਰਚਨਾ ਅੰਕਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁੱਝ ਪੰਕਤੀਆਂ ਲਿਖੋ।

(ਪਾਠ 5 ਦੇਖੋ)

Follow the format of the famous painting. 'The Night Watch' by Artist Rambrandt and capture the anatomy of the sitting posture in this painting. Write few lines of appreciation on this work. (See Lesson 5)

4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 4

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

ੳ. ਭਿੱਤੀ ਚਿੱਤਰ ਕੀ ਹੈ? ਫਰੈਸਕੋ- ਬੁਨ- ਤਕਨੀਕ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਭਵਨ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਉਪਰ ਚਿਤਰਤ ਭਿੱਤੀ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (ਪਾਠ 9 ਦੇਖੋ)

What is Mural Painting? Explain the Mural painting on the wall of Hindi Bhawan in Fresco Buono Technique. (See Lesson 9)

ਅ. ਕਲਾਕਾਰ ਮੋਨੇਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੇਟਿੰਗ "ਵਾਟਰ ਲਿਲੀ" ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਉਪਰ ਬਲ ਦਿੱਤਾ। 5-6 ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। (ਪਾਠ 6 ਦੇਖੋ)

What did artist Monet focused in his painting 'Water Lilies'. Write atleast 5-6 sentences. (See Lesson 6)

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਭਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words.

ੳ. ਓਡੀਸ਼ਾ ਦੇ ਪੁਰੀ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਤੱਟ ਉਪਰ ਗੰਗ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਾ ਨਰਸਿੰਹਦੇਵ-I ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਮਤ ਇਕ ਕਲਾ ਦੱਸੋ। ਸਲਾਹੁਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

Write one art built by king Narsemhadeva I of the Ganga dynasty in the eastern coast of Puri in Orissa. Write an appreciation note of the same.

(See Lesson -2)

ਅ) ਸਮਕਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਕਲਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

(ਪਾਠ 9 ਦੇਖੋ)

Write four Pioneers of Contemporary Indian Art and their contribution of the area of Art.

(See Lesson -9)

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

6

Prepare any one project out of the following projects given below:

ੳ. ਇਕ ਵਰਗਾਕਾਰ ਡੱਬਾ, ਇਕ ਗੋਲ ਗੋਦ ਅਤੇ ਵੇਲਣਾਕਾਰ ਵਸਤਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕਰੋ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਲਗਪਗ ਇਕ ਮਾਪ ਦੇ ਹੋਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਉਪਰ ਪੈਨਸਿਲ ਨਾਲ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਓ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਮੈਟਰੀਕਲ ਆਕਾਰਾਂ ਦਾ A-4 ਕਾਗਜ਼ ਉਪਰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਢਕਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਸੰਯੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਇਹ ਧਨਵਾਦ ਦਾ ਮੂਲ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਧਨਵਾਦ ਕੀ ਕਲਾ ਨਿਰਮਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਿਕਾਸੋ ਦੀਆਂ ਕਿਰਤਾਂ ਤੋਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲਵੋ।
(ਪਾਠ 7 ਦੇਖੋ)

Collect a square box, a round ball and a cylindrical shape, all almost equal size, Study and draw these forms on separate sheets of paper with a pencil. Now compose the geometrical shapes on an A4 size paper over lapping each other. This is the basic method of Cubist art. Thus you have created the art of Cubism with these shapes. You can take inspiration from works of Picasso that are available in art books.

(See Lesson-7)

ਅ. ਇਕ ਮੇਜ਼, ਪੈਨਸਿਲ, ਫੁਲਦਾਨ, ਪੈਨਸਿਲ ਬਾਕਸ ਦਾ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਕ 1/2 ਇੰਚੀਰੀਅਲ ਅਕਾਰ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਲਵੋ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸੰਯੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਯੋਜਨ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ, ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਲੈਅ ਦੇ ਤੱਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ।

(ਪ੍ਰਯੋਗ-ਗਾਤਮਕ ਪਾਠ 4 ਦੇਖੋ)

Draw sketches of a table, pencil, flower vase, pencil box and book. These are available at your home. Take on 1/2 imperial size cartridge paper and arrange all these drawings into such a composition that express a relationship between each objects. Take care to show the elements of balance, harmony and rhythm in this composition.

(See Practice Lesson-4)

ਡਾਟਾ ਐਂਟਰੀ ਅਪ੍ਰੋਸ਼ਨਜ਼

Data Entry Operations

(229)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਆਪਕ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ਾ ਆਦਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one of the following questions.

ੳ. ਕੰਪਿਊਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਉਪਰ ਇਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

Write a note on Computer language and its Classification.

(See Lesson 1)

ਅ. ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੋਂ ਫਾਈਲ ਜਾਂ ਫੋਲਡਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੱਸੋ।

(ਪਾਠ

2 ਦੇਖੋ)

Write down the steps to delete a file or folder from the computer.

(See Lesson 2)

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one out of the following questions.

ੳ. ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਰੂਲਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਉਪਯੋਗਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
(ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

Write any two uses of ruler in Word Program.

(See Lesson 3)

ਅ. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

(ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

Describe the following:

(See Lesson 2)

- I) ਰੀਸਾਈਕਲ ਬਿਨ
Recycle Bin
- II) ਕੁਇਟਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਛੱਡਣਾ)
Quitting a Programme

ੳ. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਦਿਓ।

2

Answer any one out of the following questions.

(a) ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ: (i) ਨੈਵੀਗੇਟਿੰਗ ਵਰਕਸ਼ੀਟ (ii) ਸੈੱਲ ਅਤੇ ਪੰਕਤੀਆਂ ਪਾਓ।
(ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ 6

Define: (i) Navigating worksheet (ii) Insert cells and rows

(See Lesson 6)

b) ਚੋਣ ਲਈ ਸ਼ਾਰਟਕਟ ਕੀ ਹਨ?
(ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ 4

What are the shortcuts for selecting.

(See Lesson 4)

- i) ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਸ਼ਬਦ
A whole word
- ii) ਪੂਰਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼
Whole paragraph
- iii) ਪਾਠ ਕੱਟਣਾ
Cutting the text
- iv) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ
Printing the document

4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਦਿਓ।

4

Answer any one of the following questions.

a) ਵਰਕਬੁਕ ਲਈ ਪਾਸਵਰਡ ਸੈਟ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
(6 ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ

Write the steps to Set a password for a Workbook.

(See Lesson 6)

b) ਚਾਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ 'ਚ ਲਿਖੋ।
(ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ 8

Explain briefly any five components of a chart.

(See Lesson 8)

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਦਿਓ।

4

Answer any one of the following questions.

ਉ. ਸਲਾਈਡਾਂ ਵਿਚ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਬਿੰਦੂ (ਬੁਲੇਟ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪਾਵੋਗੇ।
(ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ 9

How do you insert a picture bullets in slides.

(See Lesson 9)

ਅ. 'ਏ. ਬੀ. ਸੀ. ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ' ਇੱਕ ਇੰਟਰ ਸਕੂਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਟੂਡੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਬ੍ਰੋਸ਼ਰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਬੈਨਰ ਉੱਪਰ ਜੋੜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਮਨ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੋ।
(ਦੇਖੋ)

(ਪਾਠ 4

"ABC School" is organizing an Inter School competition. The Student Committee of the school have a design the brochure for the same. Help the students with the following options to be added on the banner.

(See Lesson 4)

i) ਡੈਸਕਟਾਪ ਉੱਪਰ 'ਖੇਡ ਦਿਵਸ' ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੰਭਾਲੋ।

Save the document with the same "Sports Day" on desktop.

ii) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਸਫਾ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਜਾੜੋ।

Add the page border to the document.

iii) ਸਫੇ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਜਾੜੋ।

Add colour to background of the page.

iv) ਹਾਸ਼ੀਏ ਨੂੰ .4 ਤੇ ਸੈਟ ਕਰੋ।

Set the margins to .4.

v) ਇਸਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੰਟਰਨੈਟ ਨਾਲ ਲੜੀਂਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਜਾੜੋ।

Add the printable images from the internet to make it beautiful.

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

6

Prepare any one project out of the following projects given below.

ਉੱਚੇ ਐਕਸਲ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨਿਮਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।

(ਪਾਠ

8 ਦੇਖੋ)

Create an Excel sheet and answer the following questions:

(See Lesson 8)

	A	B	C	D	E	F
1	Abc Grocery Shop					
2	S.No.	Item	Qty.	Rate	Total	
3	1	SOAP		10		
4	2	DETERGENT		45		
5	3	TOOTHPASTE		12		
6	4	DETTOL		10		
7	5	BUTTER		14		
8	6	REFINED		10		

(i) ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਸੇਵ ਕਰੋ।

Create the above sheet and save the file.

(ii) ਸੈਲ E3, ਵਿੱਚ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਿਖੋ, ਕੁਲ ਰਾਸ਼ੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ Qty* ਦਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ।

Write the formula in cell E3, to calculate the total amount which is Qty* Rate.

(iii) ਵਧੇਰੇ Qty* ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੈਲ C3 ਵਿੱਚ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਿਖੋ।

Write the formula in cell C3, to print the max. quantity.

iv) ਵਾਈ ਐਕਸਿਸ ਉੱਪਰ ਆਈਟਮ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰ ਦਾ ਬਾਰ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜਾਅ ਦੱਸੋ।

the steps to create the bar chart of the rate with item on y axis.

(b) “ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ” ਉੱਪਰ ਇਕ ਪਾਵਰ ਪੁਆਇੰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ (ਇਕ-ਇਕ ਸਲਾਈਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਪਾਠ 9 ਦੇਖੋ)

Create a PowerPoint presentation on "Operating System". It must include the following (one slide each): (See Lesson 9)

(i) ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਇਮੇਜ਼ ਜੋੜੋ।

What is operating system? Add the image for the same.

(ii) ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

Types of Operating System

(iii) ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ

Computer Operating System

(iv) ਮੋਬਾਈਲ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ

Mobile Operating System

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ

Hindustani Music

(242)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਆਪਕ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

1 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

2

ੳ ਚਾਰ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ, ਜੋ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਖਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਸਨ। (ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

(a) Write the name of four forms, which were originally suited for vocal performance.

(See Lesson 1)

ਅ 'ਆਹਤ ਨਾਦ' ਅਤੇ ਅਨਾਹਤ ਨਾਦ ਵਿਚਾਲੇ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ।

(ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

What are the differences between Ahat Nada and Anahat Nada.

(See Lesson 1)

2 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

54

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

ੳ ਪੰ. ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨਾਰਾਇਣ ਭਾਤਖੰਡੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਠਾਠਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। (ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

Explain the Thatas of Hindustani Music according to Pt. Vishnu Narayan Bhatkhande.
(See Lesson 2)

ਅ. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਕੀ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇਕ ਉਪਰ ਕੁੱਝ ਪੰਕਤੀਆਂ ਲਿਖੋ।

What are the main components of Music? Write few lines on any one of them.

ੳ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
2

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

ੳ ਸੰਗੀਤ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਰਾਗ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
(ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

What are the characteristics of the Raga that have been handed down by the Indian musicologists.

ਅ. ਤਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇਵੋ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

Write the name of the starting Matra of the Tala and give an example where it is Shown by the Symbol.
(See Lesson 3)

ੳ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words.

(a) ਤਾਲ ਦੇ ਦਸ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। ਤਾਲ ਦਸ ਪ੍ਰਾਣ ਕੀ ਹੈ? (ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

Write the ten elements of Tala. What is Tala Dash Prana? (See Lesson 3)

ਅ. ਬਾਲ ਅਤੇ ਠੋਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? (ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

What are the differences between Bol and Thaka?

(See Lesson 3)

ਪ੍ਰ. 5 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words.

ੳ. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵੇਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(ਪਾਠ 6 ਦੇਖੋ)

Describe the origin of Indian music, which has been considered as foremost among the four Vedas. (See Lesson 6)

ਅ. ਸੰਗੀਤ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਨੋਟਾਂ ਅਤੇ ਲੈਅ ਦੇ ਅਣਗਣਿਤ ਬਾਰੀਕ ਉਪਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
(ਪਾਠ 5 ਦੇਖੋ)

“In this system of teaching music, the innumerable give uses of notes and rhythm”. Name and explain the system. (See Lesson 5)

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।
6

Prepare any one project out of the following projects given below.

ਅ) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਗੀਤ ਦੇ ਬੋਲ ਅਤੇ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਲਿਖੋ, ਭਾਤਖੰਡੇ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅਣੁਸਰਣ ਕਰੋ।
(ਪਾਠ 5 ਦੇਖੋ)

Write the lyrics and notation of any one India song, follow the Bhatkhande Notation System. (See Lesson 5)

ਅ. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪੰਜ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕਰੋ ਅਤੇ A4 ਕਾਗਜ਼ ਉੱਪਰ ਚਿੱਪਕਾਓ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।
(ਪਾਠ 9 ਦੇਖੋ)

Collect information and photographs of five famous singers of Hindustani sangeet, Hindustanti music then paste the Photo in A4 size sheet and write these information properly. (See Lesson 9)

ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ

Carnatic Music

(243)

ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਕਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਪੱਤਰ

Tutor Marked Assignment

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 20

Max. Marks : 20

ਨੋਟ: (i) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

Note : All questions are compulsory. The marks allotted for each question are given beside the questions

(ii) ਉਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਦਾਖਲਾ ਸੰਖਿਆ, ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਂ, ਵਿਸ਼ਾ ਆਦਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Write your name, enrollment numbers, AI name, subject on the top of the first page of the answer sheet.

1 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 2

Answer any one of the following question in about 40-60 words.

ੳ. ਕੁਝ ਭਗਤੀ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ। ਭਗਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ। (ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

Write the name of some devotional Singers. Write two main features of Bhakti Sangeet.

(See Lesson 1)

ਅ. ਦਸਰਾ ਪਦਗਲਾ ਕੜਿਣ ਹਨ। ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੁਰੰਦਰ ਦਸਾ ਕੜਿਣ ਹਨ, ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ 'ਚ ਲਿਖੋ। (ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

What is Dasara Padgula? Who is purandara Dasa in the field of carnatic sangeet? Write in brief about the contribution of carnatic music. (See Lesson 1)

2 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

2

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

ੳ. ਕੁੱਝ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ। (ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

Write the name of few Gharanas. Write three differences between Hindustani and carnatic music forms. (See Lesson 1)

ਅ. ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੂੰ ਸੁਨਹਿਰਾ ਯੁਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? (ਪਾਠ 1 ਦੇਖੋ)

Which period is known as ' The Golden Age ' in the field of carnatic music? (See Lesson 1)

3 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 40-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 2

Answer any one out of the following questions in about 40 to 60 words.

ੳ. ਹਰੇਕ ਸੁਰ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਆਵਿਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? (ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

Why each swaras is Sung in different frequencies?

(See Lesson 2)

ਅ. ਕਿਸ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪਤਸਵਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ? (ਪਾਠ 2 ਦੇਖੋ)

What are collectively known as Saptaswaras and why?

(See Lesson 2)

4 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words.

(b) ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਿਤਾਮਾ ਕੜਿਣ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ? (ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

Who is known as the grandfather of carnatic music and why? (See Lesson 3)

ਅ. “ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਲ ਗੀਤ ਹਨ, ਪਰ ਜਟਿਲ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਲੈਅਬੱਧ ਸੰਗੀਤ ਹੈ।” ਉਹ ਕੜਿਣ ਹਨ। ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (ਪਾਠ 3 ਦੇਖੋ)

“His songs have simple lyrics, but complex beautiful rhythmical balance”. Who is he and justify the statement.

(See Lesson 3)

5 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਲਗਪਗ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 4

Answer any one out of the following questions in about 100 to 150 words.

ੳ. ਕਲਾ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਮੂਲ ਗਿਆਨ ਦਾ ਪਰਿਚੈ ਕੜਿਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ? (ਪਾਠ 4 ਦੇਖੋ)

Who introduce the basic knowledge of Art music and how?

(See Lesson 4)

ਅ. ਲੈਅਬੱਧ ਸੁਰ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਾਲ ਲਈ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਹੇਠ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਟੱਗੂ ਸਥਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। (ਪਾਠ 4 ਦੇਖੋ)

What are the group of rhythmic swara patterns set to a tata? What are differences between HECHHU sthayee varasaai and taggu sthayee varasaai. (See Lesson 4)

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।
6

Prepare any one project out of the following projects given below.

ੳ. ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਸੰਗੀਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕਰੋ। A4 ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਚਿਪਕਾਓ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।

Collect information and photographs of give musical instruments. The paste on an A4 size sheet in proper manner.

ਅ. ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚਲੇ ਦ- ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯ-ਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰ- / A4 ਅਕਾਰ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਚਿੱਤਰ ਚਿਪਕਾਓ।

Collect two photographs of prominent composers and write their contribution in the field of carnatic music. Paste the photographs and information on A4 size paper.